

Lausunto sivistysvaliokunnalle hallituksen esityksestä
laeiksi tekijänoikeuslain 60 a §:n ja sähköisen
viestinnän tietosuojalain muuttamisesta

25.11.2010

Electronic Frontier Finland ry

www.EFFI.org

1. Yleistä

Electronic Frontier Finland ry:n (Effi) näkökulmasta nyt käsittelyssä oleva lainsäädäntöpaketti ei sinänsä tuo merkittävää muutosta vallitsevaan nykytilaan. Järjestön mielestä on kuitenkin hyvin ongelmallista, että esityksen perusteluissa käytetään täysin yksipuolisesti yhden edunsaajapuolen tuottamia tilastoaineistoja, joiden metodologiat eivät läpäisi tarkastelussa vastaavilta akateemisilta tutkimuksilta vaadittavaa tasoa. Tilanne olisikin vähän vastaava, jos Neste toimittaisi kaikki biopolttoaineita koskevan lainsäädännön taustalla käytettävät aineistot. Samaan aikaan maailmalla on kuitenkin saatavilla myös neutraalia ja laadukasta tutkimusaineistoa aihepiiristä tunnetuilta tutkimuslaitoksilta.

Silmiinpistävää on myös, että esityksen kansainvälisessä vertailussa sivuutetaan tyystin EU-parlamentin vastaavista järjestelmistä antamat kielteiset lausunnot ja äänestystulokset. Tämä ei ole yllättävää, mutta silti voisi toivoa edes näennäistä neutraalisuutta valmistelulta? Suomessa tekijänoikeusjärjestelmää on kehitetty viimeiset 30 vuotta käytännössä täysin oikeudenhaltijoiden tahdon mukaisesti. Samaan aikaan Suomi on jäänyt ”digitaaliseksi takahikijäksi”, jonne uudet palvelut tulevat pahasti myöhässä - jos koskaan.

2. Yleinen instrumentin järkevyyys

Suomessa on ylläpitäjien osalta ollut voimassa ns. ”notice & takadown”-käytäntö jo pitempään. Tämä USA:sta peräisin oleva ratkaisumalli ei ole kuitenkaan alkanut toimia, koska oikeudenhaltijat eivät ole halunneet sitä käyttää. Yksittäisten käyttäjien osalta TTVK on lähettänyt korvausvaatimuskirjeitä käyttäen hyväkseen jo nykyisestä laista löytyviä 60 a §:n valtuuksia. HE:stä käy ilmi, että toisaalta keskeyttämismääräyksiä ei juuri ole käytetty.

Nyt esitetty uusi instrumentti toisi periaatteessa yhden kevyemmän tavan puuttua vertaisverkkojakeluun. Sen vaikutus jäisi todennäköisesti pieneksi ja IPR University Centerin lausunnon mukaisesti täytyy todeta, että missään ei oikeasti perustella, mitä todellista lisäarvoa esityksellä olisi. Sen sijaan riskinä esityksessä on, että ”porttiteorian” mukaisesti seuraavaksi varoitusten rinnalle aletaan vaatia kovempia keinoja, kun esityksellä ei – ennalta-arvattavasti – ole siis vaikutusta käyttäjien toimintaan.

3. Lopuksi

Effi ei kannata lainsäädäntöpaketin hyväksymistä nykymuodossaan. Jos esityksessä pyrittäisiin korjaamaan laista samalla edes jotain oikeasti yhteiskunnan kokonaisedun kannalta haitallisia kohtia, tilanne voisi olla toinen. Esimerkiksi verkko-opetusta koskeva lainsäädäntö tekee tällä hetkellä opettajista käytännössä väkisin rikollisia, mikäli nämä haluavat täyttää opetusvelvollisuutensa. Sama pätee myös alan akateemiseen tutkimukseen, jonka kieleen liittyvän teknologian kehittäminen on nousemassa olennaiseksi kilpailutekijäksi myös digitaalisessa ympäristössä.

Suomi on nykyään huonossa asemassa verrattuna USA:han, Britanniaan, Hollantiin ja moniin maihin nähden, koska täällä tekijänoikeuden säännökset nimenomaisesti estävät tekstien digitalisoinnin ja käytön tällaisiin tutkimustarkoituksiin. Vastaavasti kielen kehittymistä ja käyttöä ei voida tutkia ajanmukaisesti ilman pääsyä digitoituihin kieliaineistoihin ja tutkimukselta pimennossa on pääosa 1900-luvulla tuotetusta kirjallisesta materiaalista. Tutkimuksen ja teknologian kehittämisen tulokset olisivat yleisesti hyödyllisiä, eivätkä loukkaisi teosten tekijänoikeutta vaan tutkimuksen ja teknologian kehittämisen tarpeet voidaan järjestää siten, että teosten oikeuksien haltijoiden taloudelliset intressit eivät vaarannu. Tilanne olisi korjattavissa nyt käsitteilyssä olevaakin esitystä lyhyemmällä korjauksella lakiin.

Vastaavia esimerkkejä löytyy lähes alalta kuin alalta. Toivottavasti EU:n Digitaalisen Agendan periaate ”Copyright should be a building block, not a road block” leviää myös vähitellen Suomeen ja seuraavan hallituskauden aikana saadaan tehdyksi se täysremontti, jonka nykyinen lainsäädäntömme tarvitsisi ”laastariipaikkausten” sijaan.

Electronic Frontier Finland ry:n puolesta,

Ville Oksanen

Hallituksen jäsen, Effi

Tutkija, teknologiaoikeuden tohtori, Aalto-yliopisto